

ישעיהו אברהם

יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבמוסדות "מקור חיים"
בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א

בית הכנסת "זכור לאברהם" פיצ'וטו רחוב מפרץ שלמה 100, קרית שרת חולון

גליון מס' 284

ערש"ק פרשת "עקב" יט' באב תשע"א

אריכות ימים

"כאשר ייסר איש את בנו"

מספרים על יהודי אחד שסבל מרורות ובא לפני אחד הצדיקים ושח לפניו את מר ליבו. בצר לו החל להתרעם כנגד הבורא יתברך והנהגתו, להקשות קושיות כאלו ואחרות! לאחר שכיילה את דברו, פנה אליו הצדיק ברוך, וכשבעיניו ניכר השתתפותו בצער זולתו, וביקש רשות לפני שהוא עונה לו על טענותיו השונות, רוצה הוא לחוד לפניו חידה, מבקש הוא עזרה בפיתרונה: שני חברים הלכו יחד, בדרכם פגשו אדם שלישי שהצטרף יחד עימם במסעם. לאחר שעה קלה, עצרו למנוחה קלה וסעודה דשנה, באמתחת אחד החברים היו שלוש כיכרות לחם ולחברו שתי כיכרות. כל כיכר פרסו הם לשלוש פרוסות, כך שסך הכל היו להם חמש-עשרה פרוסות. עתה לקחו כל אחד חמש פרוסות והחמש פרוסות שנשארו, נתנו הם לאדם שפגשו בדרכם, שישב יחד עימם ובכך יזכו לזימון. לאחר הסעודה וברכת המזון, נפרד מהם אותו אדם כשבפיו תודה מקרב לב, אך בכך לא תמה הכרת טובו, הוציא מכיסו חמש מטבעות זהב, וביקש מהחברים שיתחלקו בהם כרצונם. לאחר שהלך, החלו שני החברים להתווכח. החבר בעל שלוש הכיכרות טען שלו מגיע שלוש מטבעות זהב, ואילו השני טען שצריך להתחלק שווה בשווה, שני מטבעות זהב וחצי לכל אחד! לאחר שלא הגיעו אל עמק השווה, החליטו לגשת לרב שיפסוק להם כדת מה לעשות, וכל היוצא מפיו יקיימו בשמחה! לאחר שפרסו בפני הרב את טענותיהם, חשב הרב קימעא ופסק על אתר: לחבר בעל שני הכיכרות מגיע מטבע זהב אחת ואילו החבר בעל שלושת הכיכרות יקבל ארבע מטבעות זהב! כאן עצר הצדיק לרגע מסיפורו-חידתו וביקש מהיהודי הממורמר לחוות את דעתו, האם הרב צדק בפסיקתו? היהודי התקומם רעש וגעש: "בודאי שנעשתה כאן טעות איומה, מחדל שאין כדוגמתו, לכל היותר צריך הוא לקבל שלוש מטבעות ולא יותר!". פסק הוא את פסוקו כשחיוך של ניצחון על פניו. עתה פתח הצדיק פיו בחוכמה ואמר: נא המתן והקשב היטב כיצד צדק הרב בדינו, שהרי סך הכל היו חמש כיכרות לחם וכל כיכר נחלק לשלושה חלקים. אם כן, נמצא שהיהודי בעל שלושת הכיכרות, שנחלקו לתשעה חלקים, חמישה לקח לעצמו וארבעה נתן לזולתו, ואילו האדם בעל שתי הכיכרות מהם פרסו שש פרוסות, חמש לקח לעצמו ורק אחת נתן לזולתו. ממילא מובן היטב פיסוקו של הרב, שהיהודי שנתן ארבע פרוסות יקבל ארבע מטבעות זהב, ואילו חברו שנתן רק פרוסה אחת, יקבל אף הוא מטבע זהב אחת וחסל! ועתה הפטיר הצדיק כשחיוך על פניו: "מה לך בני להתרעם על ה' יתברך והנהגתו, אם בן אדם בשר ודם אינך יכול להבין פסיקתו והנהגתו, קל וחומר בן בנו של קל וחומר את בורא כל העולמות, ודאי שאינך מסוגל להבין ולדעת דרכיו! ברם, זאת עליך לדעת, שה' יתברך א-ל אמונה ואין עוול צדיק וישר הוא, זאת ועוד פסוק מפורש הוא בפרשתנו זו: "וידעת עם לבבך כי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלוקיך מייסר". הקב"ה אבא רחום וחנון, פעמים שהאבא "נאלץ" להכות את בנו וזאת מתוך דאגתו ואהבתו הגדולה אליו, שלא יסטה מדרך הישר שלא יפול חלילה לתהום הנשיה! אחים יקרים, לנו לא נותר אלא להתחזק כל העת באמונה תמימה, זכה וברה במי שאמר והיה העולם, וזוכה בגאולה השלימה במהרה!

זה לא סוד שאנו נמצאים בימים טרופים. צרות, מחלות, בעיות מקיפות מכל עבר. סכנות שונות ומשונות מבית ומחוץ, עד שהדבר היקר הנקרא חיים נהיה חשוב ומבוקש שבעתיים. כולנו רוצים להאריך ימים ושנים, ולבטח כל אחד ואחד מאיתנו היה שמח בלי שיעור וגבול אם היה מקבל הבטחה שיזכה להאריך את ימיו ושנותיו על פני האדמה לעוד מאה ועשרים שנה (לפחות). בואו ותקראו מה הפליא את אחד מגדולי האמוראים - חכמי הגמרא, דבר שקשור לעינינו. הגמרא בברכות (ח) מספרת שאמרו לרבי יוחנן שיש אנשים שהאריכו ימים בבבל וזכו לשיבה מופלגת. תמה רבי יוחנן ואמר: והלא כתוב בתורה הקדושה: "למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה" - ששמע שדווקא בארץ ישראל - ארץ הקודש אפשר לזכות לאריכות ימים ושנים, אם אדם מיטיב את מעשיו ומשפר את דרכיו והולך בדרך התורה והמצוות, מה שאין כן בחו"ל. כיון ששמע שאותם סבים שהוהים בחו"ל שזכו להאריך ימים, שהם מקדימים לבוא לבית הכנסת ולבית המדרש, מאריכים את שהייתם בהם ומאחרים את יציאתם מהם, נחה דעתו ואמר: זה מה שעומד להם והאריך את ימיהם. אחים ואחיות יקרים, הנה לנו סגולה נפלאה ומובטחת שכתובה בתורתנו הקדושה - תורה שבעל פה, בה נזכר להאריך ימים ושנים בטוב ובנעימים. פשוט וקל. כל שעלינו לעשות זה לקום בזמן התפילה ולהתפלל בכוונה. ובסוף התפילה לא לרוץ ולברוח כתינוק הבורח מבית הספר. לשבת ולקרוא עוד הלכה, עוד פרק תהילים. וכן לבית המדרש ולשיעור התורה להגיע בזמן ואף להקדים קמעא, ללמוד בחשק ובהתמדה ולהשתדל להשאר מהעשרה האחרונים. והנשים היקרות ישתדלו ויתאמצו יותר לשלוח את הבעלים והילדים לתפילה וללימוד התורה בשמחה ובחשק, ולקבלם במאור פנים ובחיבה גם אם הם מתאחרים. והיה אם נשתדל יותר ונתמיד, נתאמץ ונשקיע, נזכה לאריכות ימים ושנים ולגאולת עולמים.

זמני כניסת שבת ויציאת השבת

לרכנו תם	יציאת השבת	כניסת השבת	ת"א
20:31	19:58	18:59	ת"א
20:44	19:56	18:44	י"ד
20:44	19:59	18:51	ח'יפה

הפסרת השבוע:
"ותאמר ציון"

בטעמים לשבת

את כל המצוה, תתחזקו בלימוד התורה ובשמירת המצוות, ודווקא התחזקות זו תיתן לכם את הכוח והעוז והסייעתא דשמיא לכבוש את הארץ!
(מעין השבוע)

"ללכת בכל דרכיו ולדבקה בו" (יא,כב)

הגה"צ רבי יצחק בלאזר זצ"ל בסיפור "כוכבי אור", הביא דברי הגמרא שלומדת מפסוק זה את החובה ללכת בדרכי הבורא, מה הוא מכניס אורחים, מלביש ערומים וקובר מתים אף אתה כן, ואילו במקום אחר למדו זאת מהכתוב "זה א-לי ואנוהו", היה דומה לו, מה הוא רחום ותנון אף אתה כן. והעלה שיש שני עניינים: האחד נתחייבנו בו במצות עשה, ללכת בפועל בדרכי הבורא ולעשות מעשים הגונים וטובים כהכנסת אורחים, הלבשה וקבורה, כולם מעשים, וזה נלמד מפסוקנו. והשני מידת החסידות, לעדן מידותינו שתהיינה מושלמות כמידות הבורא יתברך! וזה נלמד מ"זה א-לי ואנוהו", אהיה דומה לו במידותי!
(מעין השבוע)

במדרגתו מאוד. ועל ידי כל מיני צער ועיניו שהאדם מתייסר בעבור השם יתברך, נתעלה מדרגתו לעולם הבא. וראוי לדעת עוד, שהימים שהאדם עובד את השם יתברך בזמן שאין השם יתברך מרבה לו טובה כל כך, הרי הם נחלקים לו לעד למעלה להזכר שמו לטובה וחושבים לאדם כאילו היה מתחסד עם השם יתברך בזה.
(תורת הפרשה)

"ושמרתם את כל המצוה, למוען תזוזקו ובאתם וירשתם את הארץ" (יא,זז)

בכל הפרשה חוזר ונשנה הציווי לשמור את כל המצוות, וחוזר ונשנה שוב ומדוע כתבה כשכר את ירושת הארץ? הסביר רבינו ה"אור החיים" הקדוש זצ"ל, שכאן רצתה התורה לפסול את הדעות הכוזבות, הטוענות שליומד התורה הוא אומנם נעלה וחשוב - אבל כאשר יש צורך לכבוש את הארץ, צריך לנטוש את ספסלי הישיבות הקדושות, ואולי גם להשלים עם רפיון בשמירת המצוות, חלילה. לפיכך אומרת התורה הקדושה: ההיפך הוא הנכון! "ושמרתם

"והיה עקב תשמעון" (וי,ב)
חכמינו אמרו: "אין והיה אלא לשון שמחה". כתב בספר "אורח לחיים": וכך הוא איפוא פירושו של הכתוב: "והיה" - שמחה גדולה תהיה ברקיע, אם "עקב" - כאשר בסוף ימי הגלות, בעקבתא דמשיחא, יבואו על האדם מישראל נסיונות וקשיים מרים, ובכל זאת "תשמעון" - תוסיפו גם אז לשמוע בקול השם יתברך ולשמור את תורתו, כי אז ישמח שמחה גדולה.
(מענינה של תורה)

"למוען ענותך ולמוען נסותך" (זו,טז)

אמר רבינו ה"חפץ חיים" זצ"ל: פירוש הכתוב הוא, שהעינוי היה כדי לבחון אותם אם שלמים הם עם ה', ו"נסותך" הוא מלשון התרוממות, כמו "הרימו נס על העמים". ושני הפירושים מתאחדים, שעל ידי הנסיון אם יעמדו בו, יהיו הם עליון על כל גויי הארץ. והמידה הזאת נוהגת בכל דור ודור ובכל איש ואיש. כאשר רוצה השם יתברך להעלות את האדם באיזה מדרגה, הוא בוחנו תחילה, ועל ידי הבחינה מתעלה האדם

מוקנים אתבונן - סיפורי צדיקים

שיעור במשנה ובזוהר, בוא ללמוד איתנו!... הצטרף ובא מפני הבושה, ולאחר התפילה פנה לחנותו. המתין לראות איזה נזק יהיה היום. נכנס קצין צעיר והזמין סחורות רבות. אמר בליבו: "הנה, זה הרגיעו". ארזו לו הסחורות. אמר הקצין: "אין עימי עגלות. אשאיר כאן את הסחורה, ואצא להזמין עגלות". אמר הסוחר בליבו: "טוב קונה זה מהלקוחות הקודמים. הללו גנבו וגם כחשו. זה, לפחות, משאיר כאן את הסחורה!". המתין לקצין, והלה לא בא, שעה ושעתיים, וקרבה שעת הצהריים. כשיביש לסגור את החנות, ראה שהקצין, לא זו בלבד שלא שב ליטול את הסחורה שקנה, אלא השאיר את ארנקו על הדלפק. חשב לעצמו: ארנק זה באחריותי הוא! נטלו והניחו בכיסו, לשמרו עד שיבוא בעליו לדרשו. נעל את החנות, ופנה לביתו. בדרכו פגש ברב. האיר לו הרב פנים ואמר: "הרווחת היום רווח נאה!". תמה: "מה הרווחת?", הן הקצין לא ישוב, לשוא היתה טרחתו. ואפילו ירוויח בעסק זה, לא יכסה הפסדו תמול שלשום. אמר לו הרב: "הן רווחיך מצויים עימך, בכיסך!". תמיהתו גדלה. אמר לו הרב: "דע לך, שאדם המבקש להטיב דרך, מתנסה בניסיונות. ביום שהתחלת להתפלל במניין, בא אליך ס"מ, השטן, לנסותך. ביום השני באה אשתו, לילל. משעמדת בנסיון פעם ופעמיים ובאת לבית הכנסת ביום השלישי, שלחו לך את אליהו הנביא זכור לטוב, לכסות את הפסדך ולהביא לך ריוח!". בידיים רועדות הוציא את הארנק מחיקו, ומצא בו דמי הסחורות שלושת הימים! הוא אשר נאמר בפרשתינו: "למען ענותך לנסותך, לדעת את אשר בלבבך, התשמור מצוותי אם לא". אבל משעומדים בנסיון - הדרך סלולה, ומפוצים בכפל כפליים!

(מעין השבוע)

סח הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א, ראש ישיבת "כסא רחמים", מעשה ששמעו ממכאל (כלפון) עידאן, ששמעו בתונית מפני **הגאון רבי יונה טייב זצ"ל**, וכך היה מעשה: עני התגורר בשכונתו של הגאון הקדוש **רבי חי טייב זצ"ל**. לימים דרך כוכבו והתמזל מזלו, וישמן ישורון ויבעט, חדל להתפלל בבית הכנסת בימות החול כי חס על זמנו, והיה חוטף תפילה בביתו. מאוחר יותר חדל אך להתפלל בבית הכנסת והתדרדר עד שפסק לפקוד את בית הכנסת אף בשבתות. אשתו, שהיתה צדקת הוכיחה אותו אך בלא הועיל. פעם עבר הרב ליד ביתם ושמע את האישה נאנחת: "אח, אלו צרות יש לנו!". נרעש ושאל: "מה לך?". סיפרה, שבעלה פסק לפקוד את בית הכנסת. למחרת עם שחר יצא הרב מביתו ובדרכו סר לבית השכן, העירו משנתו וקראו לבוא איתו לבית הכנסת. התבייש מפני הרב, ונלווה אליו. לאחר התפילה פנה לחנותו. הגיעו שלוחים מבית המלוכה והזמינו סחורות רבות, הביאו עגלות והעמיסו עליהן את הסחורה. שמח מהן רבה. פנה וביקש את דמי הסחורה. גערו בו: "בוש והיכלם! הן קיבלת את כספך, רצונך לקבל תמורה כפולה?!" נדהם, ובעל כורחו שתק. שב לביתו סר וזעף, ואמר לאשתו: "רואה את, יום אחד הלכתי להתפלל - וראי מה ארע...". באשמורת בוקר המחרת שוב העירו הרב. נלווה אליו מפני הכבוד ולאחר התפילה פנה לחנותו. נכנסה אישה כבודה וקנתה סחורה רבה. העמיסה אותה על עגלה, וברחה בלי לשלם. שב לביתו רותח מזעם, והחליט שמחר עם שחר יקום מבעוד לילה ויתחמק מהבית. כי אין ספק בליבו שהתפילה במניין הסבה לו את כל הצרות. קם בעוד לילה, ביקש לברוח. אך פתח את הדלת, והרב לפניו... "עוד מוקדם", אמר בבהלה, אבל הרב הרגיעו: "יש בבית הכנסת

זיידת השבוע

הוכח משני מקומות ברש"י בפרשתינו, את גודל מעלת חיוב החזרה על הלימוד.

את התשובות יש לשלוח לפקס: 03 558 4485 בין הפותרים נכונה יוגרל (אחת לחודש)

אחד מספריו של מו"ר עט"ר ראש הישיבה הרה"ג ר' יוסף מוגרבי שליט"א

והייתם לי סגולה

סגולת לכישת ציצית מצילה מעין הרע (שו"ת יפה ללב), וכאשר החכם דורש בפני עם גדול, סגולתו שלא יוזק מעין הרע, שיפרוס עליו טלית (לב חיים ח"ג, הו"ד בס' עולי עין).
(ישועה והצלחה)

מדברי ראש הישיבה הרב ר' יוסף מוגרבי שליט"א

הינחך הבנים

שאלת השאלות

מדי שנה, כשהיה הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל, ראש ישיבת "פורת יוסף", מגיע לפסוק "כי איך אעלה אל אבי והנער איננו אתי", היה מדגיש את לימוד המוסר שיש בפסוק זה, עד כמה גדולה חובתנו בחינוך ילדינו, כי כשאדם יעלה לשמים הוא ייתבע על כך ויצטרך לתת דין וחשבון מפורט כיצד חנך את ילדיו, שהם פיקדון שהקב"ה הפקיד בידינו, למען יוכל העולם להמשיך להתקיים כרצונו ועל פי חוקיו, משפטיו ותורותיו. ישאלו את האדם באיזה "תלמוד תורה" או ישיבה למדו ילדיו? כמה היה עקבי במעקב אחר התקדמותם? כמה השקיע בהם למען יוכלו להתקדם ולגדול כתלמידי חכמים, או לפחות יראי שמים? ואם יענה אדם שאת ילדיו הוא שלח לבית ספר חילוני בטענה שזה קרוב לבית, או ששם לא צריכים לשלם כסף לבית הספר... ושם הרי לא מחנכים ליראת שמים כלל ועיקר, אוי לה לאותה בושה, אוי לה לאותה כלימה. זהו שכתוב: "איך אעלה אל אבי", היינו לאבינו שבשמים, אחרי מאה ועשרים שנה, "והנער איננו אתי", מה יענה אם החינוך שהוא נתן לילדו, לא היה על טהרת לימוד תורה ויראת שמים, איך לא יתבייש מהטענות והתשובות שלו?!

דומני שאין מה להאריך על דבריו של אותו גאון קדוש, מקים עולה של תורה ומרביץ תורה בתלמידים!!! דבריו אמת! קודש קודשים! ולנו לא נותר רק לעשות את חשבון הנפש ולחשב חשבוננו של עולם מה נענה? ואשרי המכין עצמו ומתקן מעשיו למען יוכל להשיג לבוראו תשובה ניצחת!

שלום בית

הצניעות - יסוד השלום

בספר "אהבה ורעות" כתב, שעל האישה להיות זהירה ביותר בנאמנותה לבעלה. למרות שניתן לרמות כל בן אנוש, אין אפשרות לרמות את ה' חז"ל גזרו על איסור יחוד לאיש ואישה במצבים מסוימים. למרות שלא התרחש מאומה, עצם העובדה שהכניסו עצמם למצב של פיתוי ביוזעין, כבר נחשב לחטא. כמו כן, אסור לאישה לדבר בגסות עם גבר אחר. ואיסורים אלו נכונים גם לגבי הבעל. מאמר מתאים למצבים אלו הוא: "אמרי נזירא: סחור סחור לכרמא לא תקרב". נזיר שחייב להמנע משתייה או אכילת תולדות הענב, צריך להמנע מלעבור דרך כרם. זאת אומרת שיש להתרחק מפיתוי, ואין לסמוך על חזק העמידה שימנע נפילה במלכודת מסוכנת. דרך חשובה להתחזק בתחום זה היא לבנות קשר חזק ויציב עם בן הזוג. ניתן לטייל ביחד, לעשות קניות יחד וכו'. אם אדם כה טרוד בעיסוקיו עד להתעלמות מכן זוגו, בן הזוג ירגיש מוזנח ואז אחד התוצאות הנוראות לכך זה חוסר נאמנות לבן הזוג. אין משנה עד כמה האדם עסוק - חיוני שיקדיש מזמנו בכל יום לבן זוגו. בלי זמן משותף זה, בני הזוג יגלו שהסחף מרחיק אותם אחד מהשני. רק מתוך יחס נכון אחד אל השני, ייווצר קשר הדוק. קשר חזק ויציב נבנה במשך הזמן ונובע מנתינה עצמית. כאשר אינך מעניק מזמנך לבן זוגך, ובמקום זאת הינך מסתפק במתנה, המתנה מתקבלת כשוחד. המתנה לא תתקבל כלל כאשר אינה מתלווית עם תשומת לב והשקעה. רק כשמתנה גשמית נלווית עם מסירות ואיכפתיות, אזי יש לה ערך אמיתי. עסקים, תחביבים ואף לימוד יכולים להעסיק אדם עד כדי שיכחת חיוביו הבסיסיים כלפי בן זוגו. יש להזהר מאוד להגביל את כל הפעילויות ולהקדיש זמן, בכל יום, לבית ולמשפחה כדי לחזק את הקשר ביניהם. הקשר בין בני הזוג הוא כמו צמח. אם לא מטפחים אותו, הוא אט אט נובל. אם בני הזוג לא משקיעים אחד בשני בצורה עיקבית, הם מתרחקים אחד מהשני והקשר הולך ונפרם. כל אדם מצליח לפנות מזמנו לדברים החשובים בעיניו. אחד הנושאים החשובים ביותר הוא למצוא זמן לדבר החשוב מכל: טיפוח חיי הנישואין שלו. ושמירת גדרי הצניעות הם יסוד גדול לשמירת השלום, דומני שאין מה להאריך כאשר הדברים מפורסמים. כמה בתים נהרסו ונהרסים ומה המקור באמת? פריצת גדרי הצניעות והקדושה, ואשרי הזוכה לחזק את בדק הבית ולעשותו מדור לשכינה הקדושה.

אמרי שפר

- הרה"ק רבי יוזל הורוביץ אומר: זה ארבעים שנה שהנני עוסק בצרכי הרבים ומימי לא בזבזתי אף עשר קופיקות על כוס חמין בתחנות הרכבת השונות וכדומה מחשש פגיעה בממונו של ציבור.
- ה"חפץ חיים" אומר: כאשר נשפכת טיפת חלב על בשר - נזהרת בכך האישה הפשוטה ביותר. ומדוע בגזל מועט אין נזהרים כל כך?
- ה"חפץ חיים" אומר: גם גזל כבוד הזולת - גזל הוא.
- הגאון הקדוש מוילנא אומר: הגזל מחבירו ולא החזיר לנגזל עד כלות ימיהם - מוכרחים לבוא בגלגול.

(פתגמים נבחרים)

על כן יאמרו המושלים - משל ונמשל

ישנו משל מאלף ממשלי הרב "ישועה ורחמים" זצ"ל: מעשה באדם שנוולד לו ילד עיוור, רחמנא ליצלן. נטלוהו לרופאים, ערכו לו בדיקות וצילומים, עסקו בתרופות ובניתוחים, אך ללא הועיל. ניגש האב לבנו, נטל ידיו ואמר בכאב: "בני יקירי, גזירה היא ממרום ונקבלה באהבה. עולמך יהא חשוך עליך לעולם, אין תרופה למכתך". והילד שח ראשו בהכנעה, לימים נכנס הילד לחנות. גישש בידי וזיהה את המוצרים, עד שהניח ידו על חפץ עגול. שאל: "מהו חפץ זה?". ענה המוכר: "זו מנורה חשמלית". "מנורה?", תמה הילד, "מה עניינה?". "כשחשוך, לוחצים על הכפתור ונדלק האור, ואפשר לראות", הסביר המוכר. נפעם הילד, שב לביתו ופנה לאביו בטריוניה: "אבא, אבא, למה ייאשתני? מדוע אמרת לי שאין תרופה למכתי? הייתי היום בחנות ומצאתי בה מנורה, לוחצים על הכפתור - ורואים! אנא, קנה לי את מנורת הפלאים, ותאיר עולמי!". התרגש האב וענה בכאב: "אל נא, בני, אל תשגה באשליות! מנורת החשמל מיועדת למי שראייתו תקינה, ורק החשיכה מעכבתו מלראות. אזי תגרש המנורה את החושך, והוא יראה לאורה. אבל מי שמאור עיניו כבה - לא תעזרהו המנורה כל עיקרו!... והנמשל: חודש אלול הוא חודש הרחמים והסליחות. גדול כוחו, וכוח י"ג מידות של רחמים שאינן חוזרות ריקם, וכוח הוידוי, "שכל מי שחוטא, ואומר 'חטאתי', אין רשות למלאך החבלה לגעת בו" - הכל נכון. אך יש לדעת שאמירת הסליחות אינה פועלת בדרך קסם, ואינה מרעיפה סליחה מאלוה: רק מי שליבו ער ורגשותיו פועמים, אלא ששיגרת החיים גברה עליו והאפילה את רגשותיו, יהיו עבורו הסליחות כקרני אורה שיגרשו את החשיכה ויפזרו את הערפילים החוצים בינו לאלוקיו. אבל מי שאין "שופטים ושוטרים" ממונים על שעריו לכל יכנס בהם ערל וטמא, מי שמחדיר לבניו נפשו מראות אסורים ושומע דברי רכילות והבאי, שלא לדבר על ניוולות פה וכפירה, ומדבר דברים אסורים הפוגמים את הנשמה הטהורה, אדם זה עלול לומר מזמורי סליחות וליבו בל עימו, כי נטמא ונאטם, וכל דיבוריו מן השפה ולחוץ. ואיך יקווה שיעוררו את הרגשות הכבויים ויחייטו את הלב המאובן?!

(מעיון השבוע)

נשא רבינו ה"חפץ חיים" זצ"ל את משלו: מעשה בכפרי ולו בת יחידה. חביבה היתה עליו כנפשו, ומילדותה נתן דעתו לחסוך עבורה לנדוניה נכבדה, כדי שיוכל להשיאה ברוחב יד. מה עשה, ייחד קופסה נאה, וכל שטר כסף חדש ויפה שהצליח לחסוך הניח בתיבה. כך עשה חודש אחר חודש, שנה אחר שנה, וחפיסת שטרי הכסף הלכה וטפחה. בגרה הבת והגיעה לפירקה. הגיעה העת לרכוש עבורה צרכי נדוניה. פתח הכפרי את התיבה והוציא חופן שטרות נאים, בוהקים כחדשים. נסע אל העיר הגדולה ונכנס ליקרות שבחנויות. בחר את היקרות שבשחורות והושיט את השטרות. מאנו לקבלם. "אבל כסף חוקי וכשר הוא", התמרמר "בעמלי הרווחתי, ובמשך שנים חסכתיו!". משכו בכתיפיהם, ואמרו: "יתכן, איננו יודעים - לך לעיר הגדולה, לבנק הממשלתי. שם יאמרו אם הכסף חוקי, וימירוהו בשטרות המוכרים". נטל את התיבה ונסע למטרופולין. עלה לבנק הממשלתי ועמד בתור. ראה אנשים באים ובידם שטרות קרועים ובלויים, והחלפנים גוערים בהם: "כלום כך שומרים על שטרות יקרי ערך, איך מניחים לתמונת הקיסר המתנוססת עליהם להקרע?". עם כל זאת, שקדו החלפנים לאחות את הקרעים ומשעלה בידם לשחזר שטר שלם, החליפוהו בשטר חדש ונאה. ראה הכפרי ושמוח בליבו: אם כך נוהגים בשטרות ממורטטים וקרועים, ודאי יקבלו בסבר פנים נאה את שטרותיו החדשים והיפים! סוף סוף הגיע תורו. תחב בחלון הדלפק את חפיסת שטרותיו הנאה. נטלם הפקיד, עילעל בהם במהירות, והחזירם לידו: "אינם שווים מאומה!", הפטיר. מחה הכפרי זועק: "הכיצד, הלא בזיעת אפי הרווחתי, שנים רבות אגרתים, ראו כיצד בורקים הם ונאים! במו עיני ראיתי כיצד החלפתם שטרות קרועים ובלויים, על אחת כמה וכמה חייבים אתם להחליף את שטרותי. הרי כל חסכונותי הם, תמצית תקוותי!". "הרגע", אמרו לו, "בכיות לא יועילו. הלא תבין: שטרותיך ישנים הם, ונפסלו זה מכבר מטעם הממשלה. גם אם חדשים ונאים הם, איבדו כל ערכם. אבל הללו הביאו שטרות שעודם בתוקפם - גם אם בלויים הם וקרועים, עודם בשוים". והנמשל, מי שעומד להתפלל תפילה בזמנה, גם אם מלאה היא "קרעים" ופגמים, גם אם יגער בו ויוכיחוהו, הרי זמן תפילה הוא, ואם כוין בתחילתה ובסופה הרי היא בחזקתה. אבל מי שירבה בהכנות ובכוונות ובגינן יעבור זמן תפילה, שוב לא יועיל אם תהא תפילתו מושלמת ונאה, שהרי לאחר נעילת שערים עלתה, ואין זה עוד זמנה...

***

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

- ✓ צריך לזהר בקיום מצות מזוזה מאוד, וכל הזהיר בה יאריכו ימיו וימי בניו. והבית נשמר על ידי המזוזה וכמו שכתוב: "ה' שומרך" וכל בית שמתוקן במזוזה כהלכתה, אין שום מזיק יכול לשלוט בו.
- ✓ אין לעשות בקביעות שום דבר בזיון כנגד המזוזה, אפילו שהיא מכוסה, כגון לכבס לפניה בגדי קטנים מלוכלכים, או להעמיד לפניה כלי של שופכין. אבל באקראי מותר אם המזוזה מכוסה אפילו בכלי אחד.
- ✓ מנהג ישראל לנהוג כבוד במקום המזוזה, ולא להניח שום לכלוך ליד המשקוף שקבועה עליו המזוזה. וכתבו בספרים שיש לזהר שלא לטאטא את האשפה ולהשאירה ליד המזוזה. וכל שכן שאין להניח לידה פח אשפה בקביעות, ובפרט כשמצוי בו טיטולים ואם אין מקום אחר להניחו, יראו על כל פנים שיהיה מכוסה תמיד. וכן לא להעמיד את המטאטא סמוך למזוזה.
- ✓ אם כתוב שם "שדי" על גבי נרתיק המזוזה מלמעלה למטה, ויש שם תינוקות שצריך לכסות את השם מפניהם, אסור למחוק מפניהם את השם, מפני שבעיני אנשים זה נקרא שם קדוש.
- ✓ מזוזה שנפסלה, יש לגנוזה כמו גניזת ספר תורה שכלה, שנותנים אותו בכלי חרס וגוונים אותו בקבר תלמיד חכם. וגם בנרתיק של המזוזה יש קדושה וצריך לגנוזו. ואם הוא עשוי מזכוכית, ישים אותו בתוך איזה דבר קשית, כדי שלא ינוק אדם מהזכוכית.
- ✓ מותר לתלות מזוזה בשרשרת על הצואר, כשעושה כן מצד אמונה לשם שמירה כעין קמיע, וכשתולה מזוזה במכונית (לשם שמירה), יש להקפיד שתהיה קבועה דרך הנחה ולא דרך תליה.
- ✓ אין למכור מזוזה לגוי או לתת לו במתנה, גם אם הגוי אינו מתכוין לקבועה על מזוזת ביתו, ואפילו במקום שיש חשש איבה בשל כך, אין להקל בזה. ומכל מקום המשכיר ביתו לגוי, והגוי מפציר בו להשאיר המזוזה על הפתח, יש מקום להקל בזה כשיש חשש איבה, ובלבד שיודע הישראל ומכיר בגוי שלא ינהג במזוזה מנהג בזיון.
- ✓ אם נפלה מזוזה מידו אינו צריך להתענות, אך טוב שיתן מעות לצדקה. ונכון גם שיבדוק את שאר מזוזות הבית.
- ✓ עטיפת נייר או ניילון שעוטפים בה את המזוזה (לפני הכנסתה לנרתיק), הרי היא תשמש קדושה וצריך לגנוז אותה. ואם המזוזה טופה בשתי עטיפות, השניה אינה צריכה גניזה, ורק העטיפה שנוגעת במזוזה טעונה גניזה.

(המזוזה והלכותיה)